

Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo a ochrana ovzdušia

17.-18.09.2015 Pribylina

Akreditácia skúšobného laboratória a inšpekčného orgánu SIŽP

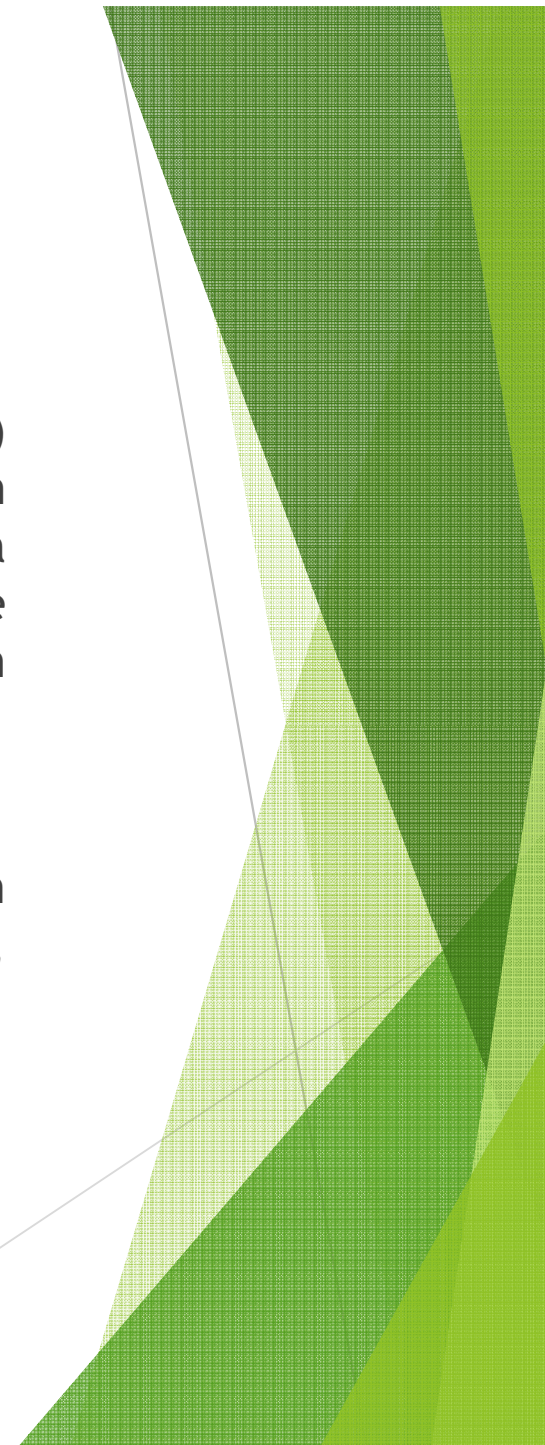
- ▶ Mgr. Michal Juško
- ▶ Slovenská inšpekcia životného prostredia
 - ▶ Útvar inšpekcie ochrany ovzdušia

História a súčasnosť

- ▶ Slovenská inšpekcia životného prostredia (ďalej len „SIŽP“), Útvar inšpekcie ochrany ovzdušia (ďalej len „inšpekcia“) vykonáva odborný štátny dozor v oblasti ochrany ovzdušia. Kontrolná činnosť v oblasti ochrany ovzdušia má dlhú tradíciu. Prvou legislatívnou normou bol zákon č. 35/1967 Zb. o opatreniach proti znečisťovaniu ovzdušia. Týmto zákonom bola pri Ministerstve lesného a vodného hospodárstva zriadená v roku 1967 Štátna technická inšpekcia ochrany ovzdušia ako kontrolný orgán s celoštátnou pôsobnosťou. Tá sa v roku 1991 stala jednou z dvoch zložiek Slovenskej inšpekcie životného prostredia ako jej útvar inšpekcie ochrany ovzdušia.
- ▶ Legislatíva sa v oblasti ochrany ovzdušia vyvíjala. Dôležitým míľnikom z pohľadu meraní emisií, kontrol kalibrácií, skúšok a inšpekcie zhody AMS bolo pre inšpekciu schválenie nového zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší, ktorý vstúpil do platnosti dňa 01.06.2010.

Povinnosť pre SIŽP

- ▶ V novom zákone je uvedená povinnosť pre SIŽP podľa § 24 ods. 8 písm. g) „zavádzať a udržiavať systém kvality vlastných kontrolných diskontinuálnych meraní a vykonávaných kontrol kalibrácií, skúšok a inšpekcie zhody automatizovaných meracích systémov emisií vrátane akreditácie svojich odborných činností podľa medzinárodných technických noriem a účasti na medzilaboratórnych testoch profesijnej spôsobilosti“.
- ▶ Pre SIŽP sa tak akreditácia pre vykonávanie vlastných kontrolných diskontinuálnych meraní emisií a kontroly inšpekcie AMS stala povinnosťou, bez ktorej by tento typ kontrolnej činnosti nemohol pokračovať.

Začiatok projektu

„Akreditácia meracích skupín SIŽP“

- ▶ V roku 2009 inšpekcia vypracovala žiadosť o nenávratný finančný príspevok z prostriedkov Európskej únie v rámci Operačného programu Životné prostredie. Žiadosť s názvom „Akreditácia meracích skupín SIŽP“ zahŕňala vytvorenie systému riadenia kvality podľa požiadaviek noriem EN ISO/IEC 17020 a EN ISO/IEC 17025 so všetkým čo k tomu patrí: získanie technického vybavenia, vytvorenie základnej organizačnej štruktúry pracovísk v rámci SIŽP, vytvorenie dokumentácie systému riadenia kvality a zaškolenie personálu.
- ▶ Zmluva bola podpísaná v polovici roka 2010 a následne inšpekcia začala budovať systém riadenia kvality podľa požiadaviek noriem EN ISO/IEC 17025 a EN ISO IEC 17020. Familiárne označenie „Meracie skupiny SIŽP“ boli definované v štruktúre SIŽP ako Stále pracoviská technických činností v Košiciach, Banskej Bystrici a Žiline (ďalej len „PTČ“). Paralelne s dodávkou technického vybavenia a zaškolovaním meracieho personálu bola vytváraná dokumentácia systému riadenia kvality.

Školenia

- ▶ Inšpektori skúšobného laboratória a inšpekčného orgánu absolvovali 3 týždne intenzívnych školení, ktoré boli akreditované Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.
- ▶ Školenia boli venované:
 - ▶ systémom riadenia kvality a ich zavedeniu podľa požadovaných noriem,
 - ▶ požiadavkám technických noriem odberov znečisťujúcich látok,
 - ▶ metodikám meraní znečisťujúcich látok a súvisiacich veličín,
 - ▶ špecifickej problematike monitorovacích systémov z hľadiska princípov kontinuálneho monitorovania a požiadaviek na technické parametre monitorovacích systémov,
 - ▶ reálnej meracej technike na jednotlivé zisťovania znečisťujúcich látok, za prítomnosti aj prvého nového mobilného emisného laboratória PTČ.

Skúšobné laboratórium (SL)

- ▶ Z finančného príspevku SIŽP získala technické a metrologické vybavenia troch mobilných emisných meracích laboratórií a laboratórneho vybavenia tak, aby bolo možné vykonávať merania hmotnostnej koncentrácie nasledovných znečisťujúcich látok, stavových a referenčných veličín:
- ▶ Prístrojovými automatizovanými metódami:
 - ▶ CO, oxidy dusíka (NO_x), SO₂, celkový organický uhlík (TOC), O₂, CO₂, teplota
- ▶ Odberovými metódami:
 - ▶ tuhé znečisťujúce látky (TZL), rýchlosť prúdenia plynu, objemový prietok plynu, vlhkosť plynu
 - ▶ kovy, polokovy a ich zlúčeniny vo všetkých skupenstvách (As, Be, Cd, Hg, Tl, Co, Ni, Pb, Sb, Sn, Cr, Mn, Cu, V, Zn, Se)
 - ▶ anorganické znečisťujúce látky (HF, HCl, SO₂, H₂S, NH₃)
 - ▶ polychlorované dibenzo-p-dioxíny (PCDD) a polychlorované dibenzofurány (PCDF)

Inšpekčný orgán (IO)

- ▶ Automatizované meracie systémy emisií (AMS-E)
 - ▶ sú inštalované na drvivej väčšine veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia významných z hľadiska množstva vypúšťaných emisií,
 - ▶ Inšpekcia AMS-E kontroluje prostredníctvom Odborom inšpekcie ochrany ovzdušia, resp. odborom integrovaného povoľovania a kontroly,
 - ▶ Špecifická odborná náročnosť takýchto kontrol si vyžaduje vysokú úroveň odbornej prípravy a systému vykonávania týchto kontrol.

Filozofiou vykonávania takejto formy kontrolnej činnosti je pritom zamerať sa na „papierovú“ inšpekciu požiadaviek na AMS-E vyplývajúcich z integrovaných povolení, súvisiacich právnych predpisov a technických noriem.

Účast' PTČ na medzilaboratórnych testoch profesijnej spôsobilosti (MPM)

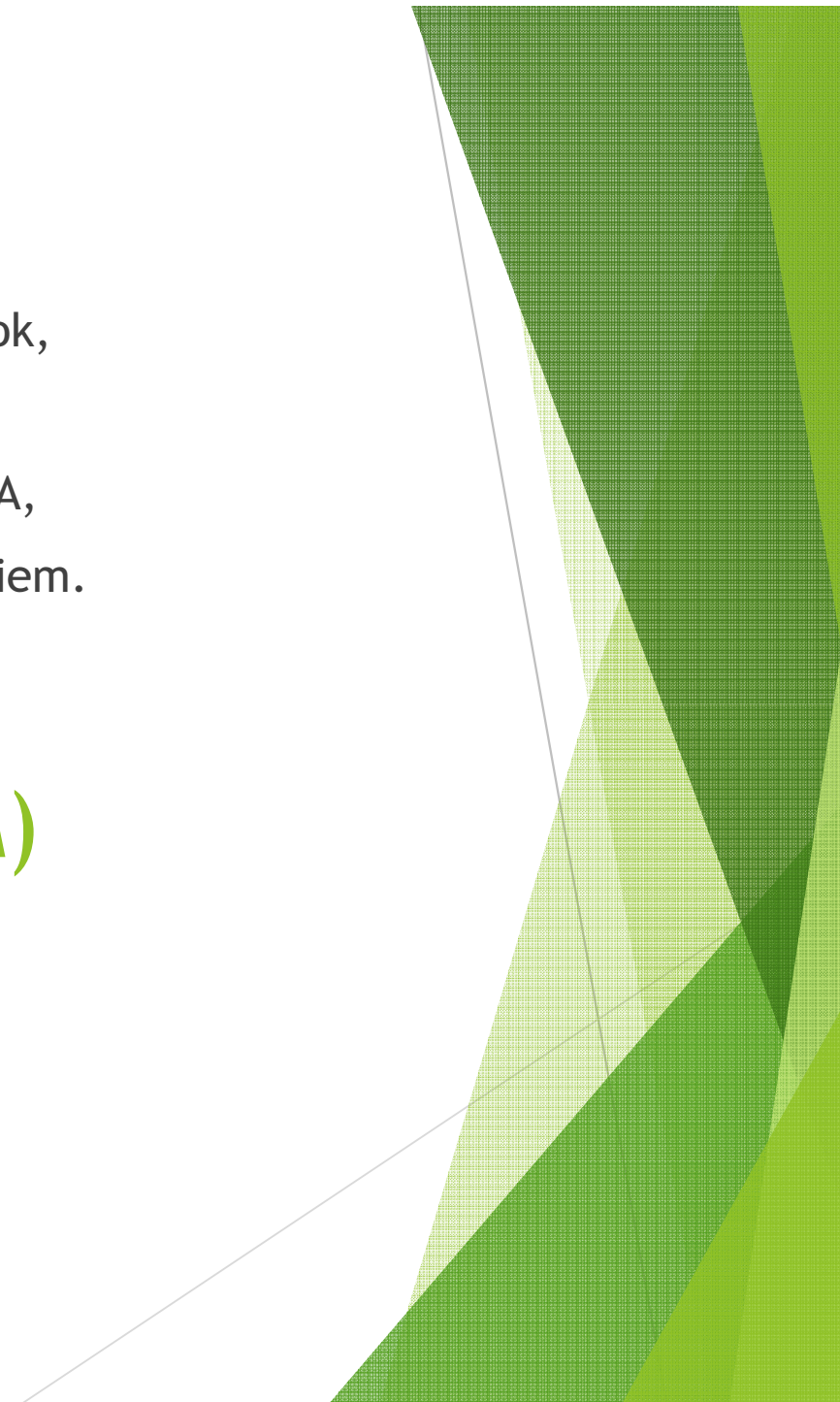
- ▶ PTČ sa na MPM zúčastňujú od roku 2013,
- ▶ SL má vypracovanú Stratégiu účasti PTČ na MPM,
- ▶ Frekvencia účasti na jednotlivých skúškach spôsobilosti v príslušných podoblastiach je daná prevažne dostupnosťou takýchto skúšok. V súčasnosti sú k dispozícii skúšky spôsobilosti organizované Asociáciou autorizovaných laboratórií pre meranie emisií (ALME) v Českej republike. Laboratórium si volí účasť na jednotlivých skúškach spôsobilosti tak, aby minimálne raz za akreditačný cyklus bola každá podoblasť zaradená do účasti na skúškach spôsobilosti pre každé pracovisko SL PTČ. V rámci týchto účastí sa uvažuje tak, aby počas akreditačného cyklu bolo preverených čo možno najviac pracovníkov.

Interné audity (IA)

- ▶ PTČ majú vypracovaný program interných auditov na daný rok,
- ▶ Program IA je vypracovaný pre SL a IO,
- ▶ V priebehu roka je na PTČ a Ústredí vykonaných celkom 14 IA,
- ▶ Využívanie externého audítora na systémové požiadavky noriem.

Preskúmanie manažmentom (PM)

- ▶ PM sa zúčastňuje vrcholový manažment,
- ▶ PM sa pre SL a IO zvoláva na konci roka.

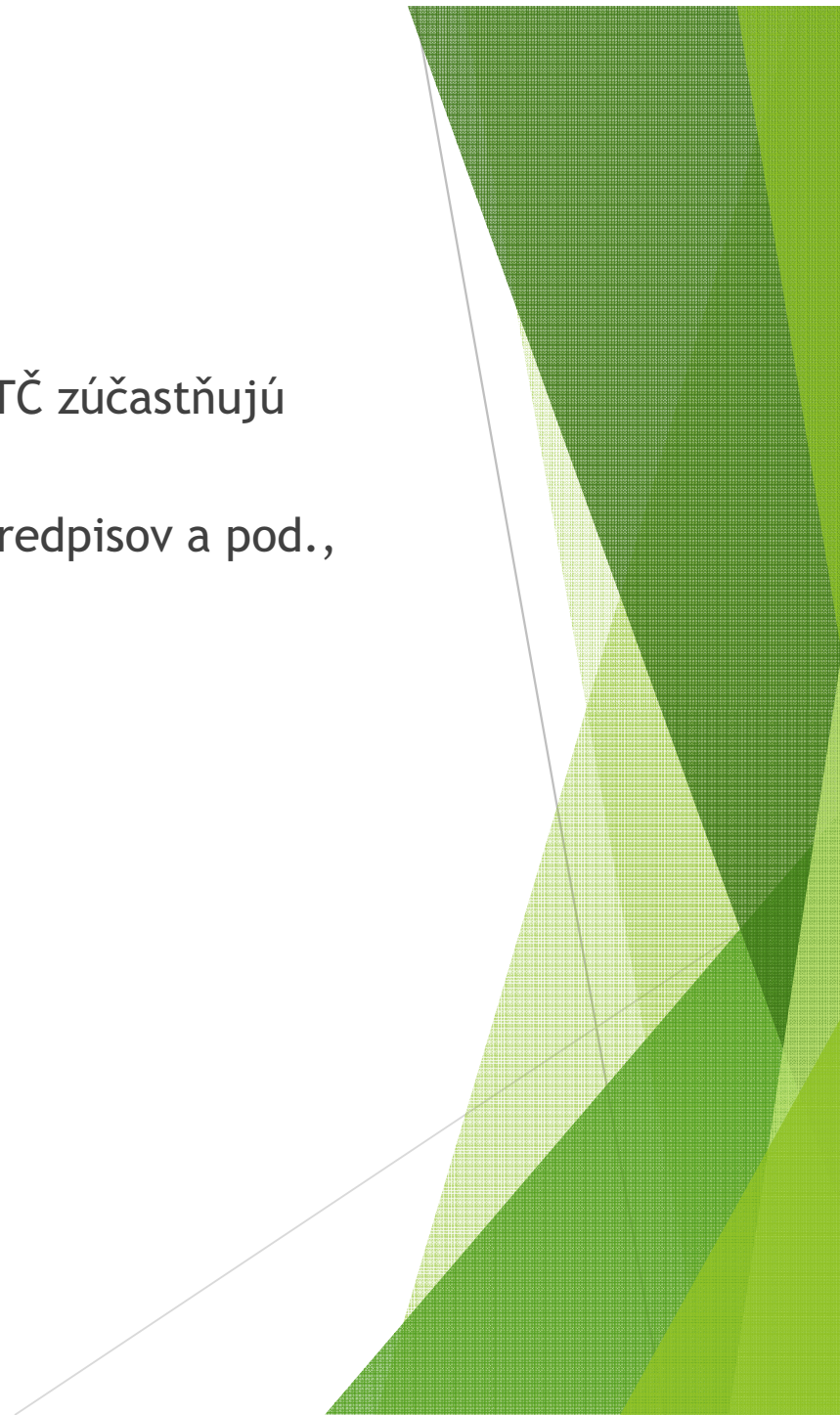

Školenia, konferencie ...

- ▶ V rámci udržiavania systému riadenia kvality sa inšpektori PTČ zúčastňujú školení, seminárov a konferencií,
- ▶ Vykonávajú sa interné školenia v prípade novej legislatívy, predpisov a pod.,

Kalibrácie

- ▶ Plán kalibrácií na daný rok vypracuje metrológ PTČ,
- ▶ Dôležitá súčasť udržiavania systému riadenia kvality.

Časový priebeh získania akreditácie

- ▶ rok 2009 - Príprava žiadosti o nenávratný finančný príspevok (NFP)
- ▶ rok 2010 - podpísanie zmluvy o NFP
- ▶ rok 2011 - Realizácia projektu „Akreditácia meracích skupín SIŽP“
- ▶ rok 2012 - Zavedený systém riadenia kvality
- ▶ rok 2013 - Príprava na podanie žiadosti o akreditáciu SL a IO
- ▶ rok 2014 - podanie žiadosti o akreditáciu a získanie akreditácie
- ▶ rok 2014 / 2015 - vykonávanie akreditovanej kontrolnej činnosti
- ▶ rok 2015 - prvý dohľad na PTČ B. Bystrica

Dňa 13.8.2014 získala SIŽP osvedčenie o akreditácii skúšobného laboratória pre oblasť kontrolných emisných meraní a osvedčenie o akreditácii inšpekčného orgánu pre oblasť inšpekcií automatizovaných meracích systémov emisií. Bol tak zavŕšený proces realizácie projektu „Akreditácia meracích skupín SIŽP“.

Kontrolná činnosť

Meranie emisií	rok 2013	rok 2014	rok 2015
TZL	13	10	9
SO ₂	3	3	1
No _x	16	15	18
CO	14	19	26
TOC	9	16	23
HCl	5	3	1
HF	2	4	1
PCDD/PCDF	3	3	0
Ťažké kovy	13	10	0
NH ₃	5	2	2
H ₂ S	0	1	0

Kontrola inšpekcie AMS

rok 2013 - 5

rok 2014 - 8

rok 2015 - 2

Databáza posudzovateľov SNAS

K databáze posudzovateľov SNAS sa k Ing. Melicharovi, Ing. Vlčekovi a Ing. Imrichovi dňa 14.05.2015 pripojili kolegovia RNDr. Galovičová, Ing. Lalík a Ing. Bohdaň.

Databáza posudzovateľov pre posudzovanie jednotlivých notifikačných požiadaviek pre špecifickú oblasť oprávnených technických činností podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a vyhlášky MŽP SR č. 60/2011 Z. z. – doplnenie č. 2

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany ovzdušia (ďalej len „ministerstvo“) ako príslušný ústredný orgán štátnej správy ochrany ovzdušia

d o p í ň a

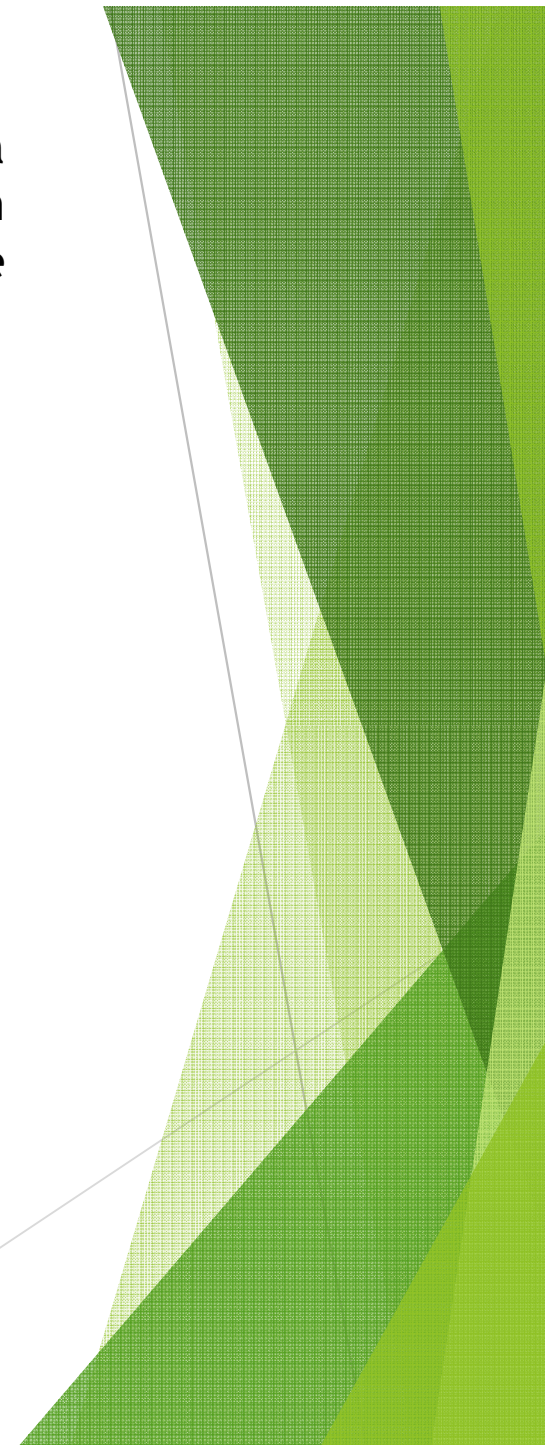
databázu posudzovateľov podľa § 20 ods. 14 písm. b) zákona č. 137/2010 Z. z., prostredníctvom ktorých SNAS ako národný notifikačný orgán zabezpečuje posudzovanie a dohľad nad plnením jednotlivých notifikačných požiadaviek pre špecifickú oblasť oprávnených technických činností podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov a vyhlášky MŽP SR č. 60/2011 Z. z., určenú listom ministerstva zn. 59795/2011 zo dňa 18. 10. 2011 a listom zn. 41625/2014 zo dňa 5. 09. 2014 o:

Č.	Meno	Odbory oprávnenej technickej činnosti*
10.	RNDr. Iveta Galovičová	a1, a5, a7
11.	Ing. Vladimír Lalík, PhD.	a1, a2, a3, a7, b1, c1, d1
12.	Ing. Andrej Bohdaň	a1, a2, a3, a7

* Odbory oprávnenej technickej činnosti podľa § 20 ods. 1 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a § 2 ods. 1 vyhlášky MŽP SR č. 60/2011 Z. z. sú v prílohe listu zn. 59795/2011 zo dňa 18. 10. 2011.

Určení posudzovateľa preukázali znalosť o právnych predpisoch vo veciach jednotlivých notifikačných požiadaviek a ostatných predpisov vydaných na vykonanie zákona o ovzduší za rovnakých podmienok, ako sa koná skúška zodpovednej osoby podľa § 12 ods. 3 až 5 vyhlášky MŽP SR č. 60/2011 Z. z., a sú spôsobilí posudzovať jednotlivé notifikačné požiadavky pre uvedené odbory oprávnených technických činností.

Obdržanie osvedčenia o akreditácii je pre SIŽP historickým medzníkom. Potvrdila sa široká odborná pripravenosť pracovníkov inšpekcie vykonávaných odborných technických činností. SIŽP vykonávaním tejto formy kontrolnej činnosti prispieje zlepšovaniu kvality ovzdušia v prospech občanov Slovenskej republiky.

d'akujem za pozornost'

Mail : michal.jusko@sizp.sk

